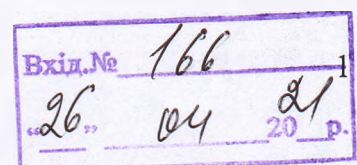

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук,
доцента Ольги Василівни Романчук
на дисертаційне дослідження Христини Орестівни Соломчак
**«Формування у підлітків інтересу до занять туризмом
в умовах літнього оздоровчого табору»,**
подане на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки,
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки. На сучасному етапі у нашій державі актуалізується потреба в ефективній фізкультурно-спортивній та оздоровчо-рекреаційній діяльності з дітьми та молоддю для профілактики захворювань, підвищення рівня їхньої рухової активності, формування навиків ведення здорового способу життя. Фізична культура, як складова частина загальної культури суспільства, спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування особистості. Розвиток вітчизняної системи фізичної культури і спорту, модернізація фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи приводить до необхідності оновлення змісту та пошуку ефективних форм, засобів і методів підготовки спеціалістів цієї сфери, які б зуміли формувати мотивацію та інтерес підростаючого покоління до занять руховою активністю, у тому числі й туризмом.

Для розв'язання зазначених викликів важливим є використання досвіду і можливостей закладів позашкільної освіти, зокрема літніх оздоровчих таборів, які через наявність гуртків, студій, секцій, клубів за інтересами, екскурсій, туристичних походів, індивідуальних та командних виступів, тренувань з різних видів спорту спроможні реалізовувати актуальні завдання з

формування у підлітків інтересу до занять туризмом не лише у цьому віці, а й упродовж життя.

Тому дисертаційне дослідження Христини Орестівни Соломчак «Формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору» є своєчасним та актуальним.

Тема дисертаційного дослідження є складовою науково-дослідницької теми кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Українська освіта в контексті трансформаційних суспільних процесів» (номер державної реєстрації 0108U007644). Тему дисертації затверджено вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 17 від 19 жовтня 2017 року).

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації. Поміж найбільш вагомих результатів роботи виділимо цілісне визначення й теоретичне обґрунтування ефективності процесу формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору на засадах особистісно-орієнтованого підходу. Авторкою уточнено тлумачення поняття «інтерес до занять туризмом»; представлено алгоритм його виникнення та модель його формування на засадах особистісно-орієнтованого підходу. Установлено також, що в педагогічних умовах літнього оздоровчого табору, використання природних і гігієнічних, штучно створених засобів формує у підлітків стійкий інтерес до занять туризмом, виконує соціально-виховну, пізнавальну, розвивальну ролі. Вагомим результатом, на нашу думку, є конкретизація причин зменшення інтересу та відсутності належної мотивації підлітків до занять туризмом.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Належний ступінь достовірності результатів дослідження Х. О. Соломчак підтверджується

методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження, системним аналізом теоретичного матеріалу, виявленням причинно-наслідкових зв'язків між елементами досліджуваної проблеми, достатньою джерельною базою.

Вибір авторкою адекватного набору теоретичних й емпіричних методів наукового пошуку сприяв отриманню обґрунтованих результатів дослідження, зокрема визначенню методологічних засад, розкриттю педагогічних умов, відтворенню алгоритму, побудові освітньої моделі формування інтересу підлітків до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору.

Дисертаційне дослідження виконано на належному науковому рівні. Зміст анотацій, поданих українською та англійською мовами, відображає зміст дисертації та висвітлює істотні її аспекти та основні положення.

Систематизованість й обґрунтованість наукових положень, сформульованих у дисертаційній роботі, також забезпечується належною апробацією результатів дослідження і підтверджується участю дисертантки в 11 різного рівня науково-практичних конференціях. Окремо виділимо творчий здобуток авторки: основні теоретичні положення й висновки дисертації відображено у 12 публікаціях.

Аналіз змісту дисертації та публікацій Христини Орестівни Соломчак є підставою для висновку про наукову обґрунтованість і достовірність викладених авторкою результатів.

Значення для науки і практики одержаних авторкою результатів.

Наукові здобутки Христини Соломчак становлять теоретичну і методичну базу для подальших досліджень проблем освіти загалом, професійної та соціальної педагогіки, педагогіки здоров'я тощо. Матеріали дисертації впроваджено в освітній процес факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

(довідка № 1128 від 26.11.2020 р.), Центру післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (довідка № 76 від 07.12.2020 р.), закладу загальної середньої освіти ліцей № 16 імені Юрія Дрогобича Дрогобицької міської ради (довідка № 185 від 25.11.2020 р.), закладу загальної середньої освіти ліцей № 2 Дрогобицької міської ради (довідка № 01-17/285 від 09.12.2020 р.), закладу загальної середньої освіти ліцей № 1 імені Івана Франка Дрогобицької міської ради (довідка № 231 від 02.12.2020 р.), Станції юних туристів Дрогобицької міської ради Львівської області (довідка № 989 від 03.12.2020 р.).

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Представлені у роботі положення та висновки можуть бути використані у розробленні програм спецкурсів для професійної підготовки студентів; для розроблення навчальних програм, посібників; в організації позашкільної та позааудиторної роботи учнів і студентів; у науково-дослідній роботі студентів; у процесі підготовки та перепідготовки учителів фізичної культури, тренерів/інструкторів фізичного виховання в літніх оздоровчих таборах. Одержані результати і висновки дослідження можуть бути використані у процесі модернізації системи педагогічної освіти України.

На нашу думку, велику практичну цінність має розроблена й апробована в умовах літнього оздоровчого табору авторська програма «Туризм - це більше, ніж мандрівки», у якій відображено педагогічний та організаторський досвід здобувачки, запропоновано використання комунікативних, практичних, наочних методів, мультимедійних форм роботи, пропагуються ідеї краєзнавчого туризму.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації,

значною мірою забезпечуються логічною структурою роботи. Дисертація є завершеним самостійним дослідженням, складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Логічну структурованість роботи забезпечують висновки та узагальнення, а також унаочнюють 5 рисунків, 7 таблиць та 11 додатків.

Позитивної оцінки заслуговує перший розділ роботи, у якому авторка представила методологічні засади та психолого-педагогічні аспекти дослідження, визначила структуру моделі формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору.

На думку здобувачки, методологічну основу процесу формування інтересу у підлітків до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору становлять ідеї філософії і педагогіки канікул, засадничі тези нормативно-правових документів, особистісно-орієнтованого, валеологічного та компетентнісного підходів. У розділі описано алгоритм виникнення інтересу і мотивації підлітка до занять туризмом в педагогічних умовах літнього оздоровчого табору через потреби, а також виділено етапи цього процесу. До них віднесено потребу в заняттях туризмом як різновидом руху, діяльності, активності - інтерес до цих занять як форму емоційного вияву потреби та усвідомлення її змісту - мотиви до занять як усвідомлені підлітком причини займатися туризмом, у яких відображені і виявлені потреби та інтереси - стимул як мету дій і діяльності підлітка для задоволення потреби та інтересу до цих занять в умовах літнього оздоровчого табору (похвала, страх осуду, потреба в спілкуванні, корекція фігури, покращення здоров'я) - заняття туризмом та підготовчо-тренувальними фізичними вправами як діяльність (в природних умовах чи штучно створених), з власної ініціативи чи спеціально організована, індивідуальна чи командна - результати задоволення потреби у заняттях туризмом як стійкий інтерес, відчуття внутрішнього комфорту, задоволення. У цьому розділі Х. О. Соломчак запропоновано авторську структурно-

змістову модель формування інтересу у підлітків до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору.

У другому розділі роботи здобувачкою розкрито методичні особливості процесу формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору, обґрунтовано методичне забезпечення цього процесу в педагогічних умовах літнього оздоровчого табору, описано особливості підготовки майбутніх учителів до організації та проведення туристичної діяльності. На думку авторки (С.157), основними формами і методами є ранкова гімнастика, оздоровчі заходи, загоніві заняття фізкультурою, екскурсії, туристичні походи, індивідуальні та командні фізкультурні виступи, заняття в спортивних гуртках і тренування в командах з різних видів спорту, навчання плаванню, семінари суддів з різних видів спорту, проведення спортивних ігор, організація змагань, обладнання стендів для відображення результатів змагань, новин спорту. Поміж засобів формування інтересу у підлітків до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору дисертантка виділяє вербальні, здоров'язберігаючі пізнавальні й здоров'язберігаючі діяльнісні.

Зауважимо, що додатки до роботи є достатньо інформативними й об'ємними і слугують вагомим матеріалом для глибшого пізнання предмету дослідження.

Повнота висвітлення результатів в опублікованих працях. Результати, наукові положення, висновки та рекомендації достатньо повно викладено у 12 публікаціях загальним обсягом 6 др. аркушів, поміж них: 4 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у зарубіжних наукових виданнях, 2 – апробаційного характеру, 4 – додатково висвітлюють наукові результати.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Загалом позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, вважаємо за доцільне звернути увагу на окремі недоліки, виявлені під час аналізу рукопису дисертації, висловити певні зауваження та побажання.

1. У вступі авторка перелічує прізвища українських та закордонних учених, які досліджували або заторкували у своїх працях різні аспекти процесу формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літніх оздоровчих таборів та поза ними, проте не дає покликання за списком використаних джерел. Такі огріхи трапляються й у розділах дисертації.

2. У першому розділі роботи представлено теоретичні засади формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору. Разом з тим доречно було опрацювати більше праць іноземних авторів й доповнити аналізом закордонного досвіду у цій царині.

3. На нашу думку потрібно було детальніше описати організацію дослідження та його учасників (контингент опитаних організаторів фізичного виховання, типи установ, в яких вони працюють тощо).

4. Доцільно було б у роботі розглянути перспективу створення в умовах літнього оздоровчого табору інклюзивного освітнього простору для формування інтересу до занять туризмом у підлітків з особливими потребами.

5. Позитивною є систематизація і представлення авторкою окремих результатів дослідження у таблицях. Однак деякі таблиці є надто громіздкими (табл. 1.1, С. 37 – 41; табл.1.5, С. 84 – 88; табл. 2.1, С. 147 – 149) і займають більше однієї сторінки, тому їх доречно перемістити у додатки.

6. У роботі присутні мовні та технічні огріхи, зокрема не завжди дотримано вимог щодо оформлення списку використаних джерел.

Проте висловлені зауваження не знижують загального позитивного враження від дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Дисертація Христини Орестівни Соломчак є самостійним, завершеним і цілісним науковим дослідженням, у межах якого представлено комплексне вирішення актуальної наукової проблеми щодо формування у підлітків стійкого інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору. Аналіз роботи та опублікованих праць дозволяє зробити висновок, що виконана нею дисертація є завершеним самостійним

дослідженням, яке має актуальну тему, наукову новизну, теоретичну та практичну значущість. Висновки відповідають поставленим завданням, які вирішені у повному обсязі. Дисертація «**Формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору**» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), а її авторка Христина Орестівна Соломчак заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри української
та іноземних мов

Львівського державного університету фізичної
культури імені Івана Боберського

23.04.2021р.

О. В. Романчук

Підпис О.В.Романчук засвідчую:

Проректор з наукової роботи та
зовнішніх зв'язків

Львівського державного університету фізичної
культури імені Івана Боберського

А. С. Вовканич

